

— V hudi nevarnosti se spozná zveden brodnik. — Marsikter hudobnež v svoji sreči visoko prileze, zato da globejši pade. — V premislikih bodi podoben polžu, v djanji tici. — Če se ti pod nogami udara, nikar ne hodi naprej. — Čez trohujen most ne hodi brez strahú. — Kar oko rado ogleduje, serce rado poterjuje. Višnjagorski.

Vile rojenice.

Pripovedka isterska.

Nekda je hodil neki gospodin po jednoj pustinji, i prišal je kasno pod večer va neku kuću, kade je neka žena hotela roditi, i govori njoj mužu: Čete me zeti na prespanje? A ta človik govori: Nemogu; aš mi je žena na rojenje. A ti gospodin govori: Nič zato; ja ću se za najco stisnut pod ovi stol na slamu. Gospodar reče: Ako se tako s tin kontenate, neka bude.

Kada su svi po kući pozaspali, samo ovaj gospodin pod mizon ni mogal spat, aš je bil kralj. Pridu tri vile štrologat (astrologia), ča da ima biti iz tega otroka, ki se ima najco porodit. Jedna govori: da ima biti mečen posikan; druga reče: on ima biti na soho stavljen; a tretja govori: ne, on ima biti kralj. Kralj pod mizon sve to čuje, se prestraši i misli, kako bi on tega otroka pogubil, da ne bi postal kralj. Va jutre, kada se stanu, se oni otac veseli i raduje, da mu je žena srečno porodila sina. A ta gospodin počme govoriti: evo jaz san kralj, daj mi ti svojega sina, ću ti dat toliko i toliko beči; ću ga jaz izgojiti za velega gospodina, kad ste mi dali prenočišće. I ta otac mu dá tega svojega ditića, ter si zame beči.

Ta kralj zame tega otročića pod svoj plašč, i gré tja. Kada je bil jur deleko od kuće, prasne mečen otroka po vratu, i hiti ga va neko gložje, i šal je putujuć va svoju kraljevinu.

Zatin gredu lovčari lovit zvirje, i pasi im najdu tega ditića, i prišli su ti lovci ondeka, i vidu otročića sve va jednoj kervi plačućega, i digli su ga, i zel ga je neki veli gospodin sobon doma, i tako ga je deržal, kako da bi njegov bil, i dobro ga naučil. Kada je ta ditić malo ponarasel, počmu mu sini tega gospodara govoriti, da je on mulac (pankert). A on se potuži svojemu hranitelju, ki mu govori: istina je, ti nisi moj sin, nego samo moj hranac, ja san te na lovu našal. A ta mladić govori: odprostite mi, ja gren tja, gren si iskati otea i mater.

I šal je tja, ter je hodil po svetu semo i tamo, dokle ni došal va neki veli grad, i ondeka pita službe, i najde ju va samoj kraljevskoj palači. Poklen je služil puno vrimena poli kralja, vidi mu kralj zlamenje na vrata, ter ga pita još pobolje, od kuda je, i kako je. A ta mladić mu sve pove, ča zna. A kralj se prestraši i govori san v sebi: aj me mane! ovo je on ditić, ke ga san jaz posekal, da nebude on još kralj. Temu kralju se je hotel sin jedinac oženit za neku kraljevu hčer va drugo kraljestvo; i on je putoval v to drugo kraljestvo s onin mladićen svojim slugon, da si onde sina oženi, a vladanje izruči svojemu bratu starcu. Héi paka ovega kralja se je jako zaljubila v onega mladića. Kralj ondeka va tujen kraljestvu napiše list, ter ga dá svojemu slugi temu mladiću govoreći: nosi berzo ti list mojemu bratu, i samemu njemu daj ga v ruku.

Mladić zame list, gré berzo putujuć va oni stolni grad nazada. Kada biše jur blizo, vidi ga héi kraljeva iz palače i mu gré sprotu, i ga pita, zač te je moj otac poslal? Poslal me je, da ovi list samemu kraljevemu bratu v ruke dan. A ona govori: pokaži mi malo ta list. I kada ona list prime, ga odpre, a nutre je pisano: Dragi moj brate! ovega mladića nevrednega mojega sluga, ki ti ta list nosi, ga imaš vale na sohe staviti. Ona reče mladiću, neka malo se opočine, i gré, napiše drugi list, ga zapečati otčevin pečaton, a va-nj piše: ovega mladića mojega dostojnega slugu, ki ti ovaj list prinese, oženi ga vale za moju

hčer, kako san ja mojega sina za hčer ovega kralja; i dá list mladiću, a on kraljevemu bratu. Ovi misleći, da je to pravi list od brata kralja, pozove oba, i svidoke, ter jih čini pozakoniti se, i piše vale svojemu bratu: kako si mi pisal, oženil san našega dostojnega sluga za tvojo hčer, i mi činimo ovde velo veselje; a kralj to kada čuje, se razserdi, raztuži, oboleje, i umirajoć govori: Pravo su vile govorile. Umre a oni mladić je ostal onde za kralja.

J. V.

Senožeška.

Dozorjena trava zadosti je že,
Iz odrov na svitlo, snoseki, kosé!
Preglejte kosišća,
Čeljusti grabljišća,
Da jutri poprave nas kaj ne mudé.

Koso oklepat zná vsaki kavsán,
Ojstrino ji dati, je redko vseján;
Jez bom jih nakačil,
Jim tumpe potlačil,
Da bodo ko britve žvižgale čez plan.

Le kviško, tovarši, že svita se dan;
Molimo na srečo, pa pojmo na stan;
Bogu bodi slava!
Prelepa je trava;
Vodirje krog ledja, — vse drugo na stran!

Obrimo najpervo ledine ravné,
Potem pa, tovarši, v snožeti stermé!
Če trava je gosta,
Visoka ko hosta,
Kosci mi tega ne strašimo se!,

Zapojmo, vriskajmo, tovarši, na glas,
Da grabljovkam zjasnil se bode obraz
Da bode kaj smeha;
Brez jeze in greha
Gré delo od rok nam, pa kratek je čas.

Cvetlice dišeče, travé in osat —
Kar kosa doseže, se zverne nakrat.
Enaka nas čaka,
Ko smert prikoraka.
Da! nji se ne vstavi, je star ali mlad!

V. Kurnik.

Ogled po svetu.

Francozi tepeni.

Ha! — si bo morebiti marsikteri bravec „Novic“ mislil — so jo vendar tudi ti buzakljuni enkrat skupili. Kjé, kdaj, kako? — bodo morebiti drugi neverni vprašali. — Poslušajmo, kaj učiteljski časnik „Oest. Schulbote“ o tem res čudnega pripoveduje.

„Ob vojski med Francozi in divjimi narodi vroče Afrike „Kabili“ po imenu, prihruje nekega dné kompanija lahkkih pešcov v kabilsko vas, ktere prebivavci pa so bili iz strahú pred Francozi bežali. Nikjer ni žive duše, — pa kaj je Francozom za to mar; le jedli bi radi kaj, kajti že jim je krulilo po čevah skoraj bolj kakor škripljejo cerkniške kola. Stikujejo od bajte do bajte, pa ni ga najti grizljeja. Kdo popiše toraj njih vrisk veselja, ko konec vasí v skritem kotu najdejo bčelnjak z kakimi 30 peharji*), vsemi čez in čez polnimi sladkega medú. Izraeljci menda niso bili tako veseli mane v puščavi kakor naši Francozi ovohane sladčice. Urno zakurijo pred bčelnjakom ogenj in s svojimi jopami naganjajo dim v peharje, da bi ž njim pomorili marljive živalice. Misleći, da so dosegli svoj namen, planejo zdaj čez satovje ter ga obirajo, da se jim med z ust in rok cedí. Ubogih bčelic, ki so mertvične kupoma med satovjem ležale, še ne porajtajo ne. Sladka južina mine, in

*) Častitim bravcom „Novic“ je menda večidel zano, da imajo v mnogih krajih bčele namesto v panjih v nekakih visocih peharjih, ki so poveznjeno postavljeni ter služijo v stanovališče pridnim živalicam. Pis.

čeravno so pridno otepali, jim vendar še dokaj satovja po peharjih ostane. Da bi tudi še zvečer kaj ugrizniti imeli, nabašejo peharje na bajonete in dolge preklje, in odrinejo tako naprej. Al zdaj popiha drugi veter. Bčele, od dima le nekoliko omamljene, se začnejo po svojih stanicah gibati; serdite vèn planejo, se nad glavami vojakov združijo kakor črn oblak in planejo poslednjič na-nje, da je bilo groza. Ti mečejo peharje proč, skačejo, vpijejo, tolčejo krog sebe, pa bolj ko se branijo, huje vibrajo serdite živalice, — nikakor jih vojaki ne morejo odpraviti. Pričnejo toraj celó streljati, cele mavhe (Patrontaschen) smodnika se razkadí v zrak, pa zadrega je s tem še le huja bila. Kabili namreč, ki so bili s puškami v neki duplini skriti, opazijo čudno dogodbo, planejo čez upehane sovražnike in jih smukati začnejo kot muhe. Komaj dve tretjini Francozov je odtegnilo srečno peté“.

J. Levičnik.

Skopuhove čizme.

Po Gasp. Gozzi-u spisal Lovro P.

Bival je v Bagdadu na Turškem star tergovec, kteremu je bilo ime Abou-Kasem; na glasu je bil zavolj svoje prevelike skoposti. Akoravno je bil jako bogat, vendar ni imel na sebi družega kot cunje, to je, obleko tisučkrat zašito in zakerpano; njegov turban iz debelega platna je bil tako umazan, da se mu ni več poznala barva; čez vse to pa so še bile njegove papuče ali čizme. Podplata sta bila akoravno z debelimi žebli, sicer pa je kerpa bila pri kerpi, da ni bila let iz toliko kosov barka Noetova; deset — koliko so bile Kasem-ove čizme stare — so naj ostroumniši kerpači bagdadski napenjali svoje možgane, kako bi kerpali one uboge ostanke, ki so se komaj skupaj držale; bile so pa Kasem-ove čizme zatega voljo že tako težke, da so prišle v Bagdadu v pregovor: „je težko kot Kasem-ove čizme“.

Dogodí se nekega dné, da ko naš tergovec po mestnem tergu se sprehaja, mu je bilo ponujeno mnogo lepe steklenine prav dober kup. Kasem sklene pogodbo, ker vidi, da bo dobiček gotov. In res sliši kmali za tem, da neki nesrečen dišavar (parfímér) mora prodati precejšno množino rožne vode, je obernil na svojo korist nesrečo onega ubogega moža in kupil rožno vodo za polovico vrednosti. Rožna voda je Turkom in Gerkom najbolj priljubljena dišava. Razveselivši si serce z dobro kupčijo gré židane volje — ne v gostivnico, ampak v kopel, kjer ni bil že Bog vé kdaj.

V tem ko se slači, mu njegov prijatelj reče, naj si vendar napravi nove čizme, ker te, ki jih ima, mu delajo sramoto po celem mestu. „Res dosti dolgo že, mislim na to“ — odgovorí Kasem — „pa saj me vendar uteguejo še kake tedne terpeti“.

In tako bérbljaje je bil slečen, in stopi v kopel. V tem, ko se je kopal, pride tudi bagdadski kadija ali sodnik tjé, kopat se; in ker je Kasem poprej kakor kadija kopel zapustil, stopi v prvo sobo, vzame svojo obleko, pa čizem je iskal zastonj: namesto svojih starih je vidil le neke nove. Skopuh naš živo prepričan, da mu je nove čizme daroval oni prijatelj, ki ga je poprej opominjal, vtakne noge v lepe čizme, češ, sedaj mu pa ni treba novih kupovati in vesel korači iz kople.

Ko se je kadija odkopal, so njegovi sužnji po vseh kotih iskali čizem svojega gospodarja; al ni bilo nič družega najti kot onih gnjusnih pokvek, ktere so precej spoznali za Kasem-ove. Vratarji leté hipoma za njim, ker so mislili, da jih je ukradel, in ga vjetega nazaj pripeljejo. Kadija, potem ko je premenil čizme, ga pošlje v ječo. Treba je bilo odpreti možnjo, da je ušel turški pravici iz krempļev; in ker so imeli Kasem-a za ravno tako bogatega kakor skopega, mu pravda ni cenó iztekla, kar si lahko vsak misli.

Pobitega serca pride Kasem domú; od jeze zgrabi čizme in jih verže v vodo Tigris, ki je tekla pod njegovimi okni. Pripeti se nekoliko dní pozneje, da ribči izvlečejo iz vode mrežo, ktera je težja kakor navadna, in v nji najdejo — Kasemove čizme. Ribči, serditi na Kasem-a in njegove papuče, mu jih veržejo skozi okno, ktero je odperito imel, da z veliko silo priletijo na sklenice, ki so na policah stale, in jih zvernejo, tako da doli popadajo, se razbijejo in rožna voda gré rakom žvizgat. Lahko si je misliti, kako žalosten je skopuh bil zavolj te nesreče. Začne si brado puliti in glasno vpiti: Preklete čizme, ne bodete mi več delale škode! In tako govoreč zgrabi motiko, skoplje jamo na svojem vertu in zakoplje va-njo one pokveke za veke.

Sosed njegov, ki mu je bil sovražnik že dolgo časa, ga vidi preobračati zemljo, precej letí naznanit glavarju, da je Kasem izkopal kúp zlata. Dosti je bilo to, vžgati lakomnost glavarjevo. Če bolj je terdil Kasem, da ni našel zaklada, ampak da je njegov namen le bil, zakopati čizme, manj se mu je verjelo. Poglavar si je bil že vtepel v glavo, mu dnarja izmolsti iz možnje, in nesrečni Kasem se ne izmota iz zaderge, dokler ne plača veliko.

Naš skopuh, preklinjaje čizme, ki so mu že toliko škode napravile, gré in jih verže v neki vodovod deleč od mesta, češ, sedaj bo konec vseh sitnost. Al peklenšček, ne še naveličan, mu narejati novih burk, spravi čizme ravno k cevi vodotočja, da so zamašile luknjo, iz ktere je voda tekla. Nadstojniki vodotoka precej hitijo popravljati škodo, in najdejo in neso glavarju Kasem-ove čizme, pripovedovaje, da je on kriv vse škode. Lastnika nesrečnih šlebedrov zopet v ječo veržejo in ga obsodijo v globo še večjo od poprejšnih. Ko je glavar bil hudodelstvo dobro kaznoval, se ni prederznil nobene tuje reči si obderžati in tedaj Kasemu poverne — dragocene čizme. Odkrižati se vseh nesreč, sklene Kasem sožgati čizme; ker so pa bile od vode popolnoma premočene, jih postavi na žarko solnce, verh svoje hiše.

Ni še vendar nesreča bila končala vseh neprijetnost, ktere mu je namenila storiti; prihranila mu je nazadnje najgrozovitnišo od vseh. Sosedov pès zagleda čizme in se zažene s krova svojega gospodarja na Kasem-ovo hišo, kjer so se čizme sušile; zgrabi jih z gobcom, počenja in uganja ž njimi svoje šale in jih nazadnje spusti, da padejo ravno na glavo neki ženski, ktera je šla memo hiše. Strah in udarec sta bila kriva, da je žena nevarno zbolela. Mož se pritoži pri sodniku, in Kasem je obsojen plačati globo primerno nesreči, ktere je bil kriv. — Verne se domú in zgrabivši čizme gré nazaj k sodniku in mu reče z naglostjo, ktera je silila sodnika na smeh: „Evo, gospodine plemeniti! to je osode polno orodje vseh mojih nesreč: te proklete čizme so me nazadnje pripeljale v siromaščino; da okličete mojo nesrečo celemu mestu in vsem ljudém poveste, kolika je nevarnost, ako si človek ne napravi novih čizem, kadar je treba.“

Dopisi.

Od Drave 13. junija. ✂✂ Dokler smo bili v sekovski vladikovini, nam menda ni bilo prepovedano pisati v kerstne knjige in druge cerkvene zapisnike domačih imen po našem sedanjem pravopisu, posebno nam je pisava od vlade poterjena; vsaj se tudi dosti imen ne dá inači dobro začerkati. V novi zbirki cerkvenih ukazov „Sammlung specieller Disciplinar- und Pastoralvorschriften für die Lavanter Diöcese“ pa se tako-le na 16. strani bere: „Beim Eintragen in die Pfarrbücher, so wie bei der Ausfertigung ämtlicher Urkunden sind die Eigen- und Vulgarnamen jederzeit nach der Schreibart der Geschäftssprache zu schreiben, man möge sich dabei der deutschen oder der lateinischen Schrift bedienen, indem die verschiedenen Schreibmethoden slovenischer Namen nur Verwirrung und Unleserlich-